

Vastlopen en daarna anders geloven

Rachel Held Evans (geb 1981) wist als kind al wat abortus was voordat ze wist waar de baby's vandaan komen. Ze kon eerder uitleggen wat de vier geestelijke wetten waren (van Campus Crusade for Christ), dan dat ze straatnaam wist van waar ze woonde. Ze vroeg Jezus in haar hart toen ze tien jaar was en dankte God dat ze nu zeker kon weten, dat ze in de hemel kwam. De vragen kwamen veel later. In het boek *Faith Unraveled* (2010) doet ze verslag van haar conflictueuze zoektocht. Wat dit boek interessant maakt is, dat het een doorkijkje geeft in de conservatieve christelijke wereld in de VS en veel problemen blootlegt, waar evangelische en reformatische christenen wereldwijd mee worstelen.

Met de nodige zelfspot beschrijft Rachel hoe ze op de middelbare school vier keer de 'Best Christian Attitude Award' kreeg. Als kind wist ze zeker waarom het slecht ging met de zelfmoord- en misdaadcijfers in de VS. Dat kwam door het afschaffen van het gebed op de openbare scholen. Recht-door-zee-christendom, waarin het aanbrengen van nuances als een teken van zwakte worden opgevat, zijn bepalend voor de *Biblebelt*, waar Rachel opgroeit. Fanatieke christenen bepalen het straatbeeld in Dayton. June prijst haar christelijke boeken aan naast de MacDonaldis terwijl opzichtige posters een eenduidige boodschap de wereld insturen: 'Aids is een straf van God', 'Nice shot!' (over de dood van Martin Luther King), 'Hoger onderwijs = moreel verval'.

Op de hogeschool beginnen inderdaad de eerste scheuren te komen in de zekerheden van Rachel. Dit ondanks het feit, dat er op Bryan college alles aan gedaan wordt om het christelijk geloof als enige rationele levensovertuiging neer te zetten. Evans stelt dat in de jaren 90 evangelische christenen veel zelfbewuster zijn geworden. Een doortimmerde apologetiek had plaats gemaakt voor het anti-intellectualisme van voorheen. Politieke actie (pro Life!) volgde op een lange periode van isolement. Op college leert Rachel hoe je moet reageren op andere levensbeschouwingen. Als een relativist zegt dat je tolerant moet zijn ten opzichte van andere overtuigingen, is het antwoord: 'maar moeten we dan Hitler en Stalin ook tolereren?' Als iemand beweert dat hij niet kan geloven dat God bestaat, omdat er zoveel onrecht is in de wereld, moet de repliek zijn: 'maar hoe weet je wat goed en slecht is? Waar haart je je maatstaven vandaan?' En als een ander begint over de Big Bang, dan vraag je hoe die persoon de enorme complexiteit van het leven verklaart en stel je dat wetenschappers zich steeds maar weer door dezelfde agenda laten leiden en tegenspraak niet dulden.

Op Bryan college gaat het voortdurend om het ontwikkelen van een 'bijbels wereldbeeld': de Bijbel als leidraad voor de economie, de Bijbel als gids voor de wetenschap, enz. De kritische zin, die Rachel ontwikkelt ten opzichte van andere levensbeschouwingen, slaat bij haar echter ook naar binnen. We kunnen aanhangers van New Age belachelijk maken en kritiek hebben op de Islam, maar hoe is het bij onszelf? Is de Bijbel niet zelf een vat vol tegenstrijdigheden? In het O.T. worden lepraleiders verstoten. In de evangeliën worden ze aanvaard. In het boek Jozua wordt opdracht gegeven tot genocide, vrouwen en kinderen inclus. In het N.T. zegent Jezus de kinderen. Er staan prachtige teksten in de Bijbel over genade, maar ook verschrikkelijke over Gods wraak... Waarom is er soms ongelijkheid tussen man en vrouw in de Bijbel? Waarom gedooft het N.T. slavernij? Waar is God bij de onschuldige moeder Zarmina in Afganistan, die eerst door haar overspelige man wordt mishandeld, vervolgens in de gevangenis belandt, haar kinderen kwijt raakt en daarna voor de camera wordt geëxecuteerd? En dan misschien wel de meest dringende vraag: hoe kan een barmhartige God mensen voor eeuwig naar de hel sturen?

De vele vragen schudden Rachel door elkaar. 's Nachts kan ze de slaap niet vatten. Zekerheden brokkelen af. In plaats daarvan komt een alles verzengende twijfel.

In een zomer besluit Rachel gewoon de evangeliën te lezen. Ze ontdekt: Jezus stelt vragen en hij antwoordt niet met zekerheden, maar met verhalen. Opeens kan ze haar vele vragen beleven vanuit een ander perspectief. Bovendien ontdekt ze dat Jezus, 'God op sandalen', meer vraagt dan het ontwikkelen van een 'bijbels wereldbeeld'. Hij wil dat we radicaal anders gaan leven. En: evangelische christenen gaan er te gemakkelijk vanuit dat als ze er destijds bij geweest waren, dat ze dan uiteraard voor Jezus hadden gekozen. Het is waarschijnlijker, zegt Evans, dat ze zich juist aangesloten zouden hebben bij de Farizeeën. In het derde deel spreekt Evans over twijfel als deugd. Twijfel helpt om valse fundamenten af te leggen. Het probleem van fundamentalisme is dat het zich niet kan aanpassen. Het christelijk geloof heeft door de eeuwen heen zich steeds aangepast aan een nieuwe omgeving. Dat begint met Paulus, die zei, dat hij voor de Joden een Jood wilde zijn en voor de Grieken een Griek. Maar het belangrijkste is, dat vragen gesteld mogen worden. Het mag geen taboe zijn om vragen te hebben.

Al lezend ontdek je dat er beduidende verschillen zijn tussen het evangelicalisme in de VS en bij ons in de lage landen. Op intellectueel niveau lijdt het jonge-aarde-creationisme bij ons een kwijnend bestaan. In de VS vindt het creationisme ingang bij het hoger onderwijs. Extreme visies op de hemel en de hel bestaan bij ons in reformatorische kringen. In evangelische kringen zijn die minder prominent. In de VS bestaan er echte houwdegens, die het hun gehoor inpeperen: 'iedere seconde sterven er in de wereld 7 mensen. Hoeveel van die zeven zijn er behouden?' Het is niet eenvoudig om met zo'n achtergrond een gezond geloof te ontwikkelen.

Welke Nederlandse uitgever neemt dit boek van Rachel Evans op in zijn fonds?